

På kurort i Litauen

– Sådär skulle jag behöva ett par gånger till varje år.

Virginia Viniatiene tar i för kung (nåja, president) och fosterland, fast försiktigt förstås, så mycket som hennes ledgångsreumatism tillåter. Det är mitt på dagen och träningspasset i styrketräningsrummet är hennes femte eller sjätte moment under den välfyllda dagen på sanatoriet Egle, i kurorten Druskininkai.

En gång om året betalar den litauiska försäkringskassan en 20–24 dagars veckors vistelse på ett sanatorium. Virginia, som i tio år lidit av rheumatoid artrit, skulle både vilja och behöva fler gånger, men då får hon betala själv och det kan hon inte göra med sin lärarlön.

– Vistelsen här ger mig både lindring och styrka som jag känner av i flera månader efteråt, berättar Virginia Viniatiene.

Sanatorium Draugyste var det som först privatiserades och lyxrenoverades.

– Vissa moment, som gymnastik, mineralbad och lerinpackningar får jag förstås göra även på rehabkliniken hemma i Vilnius, men det är ändå inte samma sak som här.

För reumatiker börjar dagen på sanatoriet Egle med ett lugnt gymnastikpass i en varm bassäng. Sedan följer bad i det mineralhaltiga vattnet, ibland förenat med virvelströmmassage. Vidare lerinpackning (dock bara varannan dag, alternerat med bad), och så vanlig massage. Dessutom styrketräning och behandling med höfrekventström, muskoterapi och avslappningsövningar. Från sju på morgonen till 15 på eftermiddagen är tiden intensivt välfylld, med paus för måltiderna.

På eftermiddagen och kvällen brukar kurgästerna ta promenad i de ståtliga tallskogarna som omger kurorten Druskininkai och på kvällen är det dans i fritidshuset.

Började med influensa

Virginia fick sin ledgångsreumatism för tio år sedan, efter att, oförsiktigt nog, gått till jobbet med en influensa-infektion. Sedan dess har symptomen sakta förvärrats. Hon har ledvärk och begynnande leddeformation, framför allt i hand- och fingerlederna. Hon tar tre-fyra olika mediciner, beroende på smärtan och övriga symptomen.

Direkt efter vistelsen på sanatoriet i Druskininkai är hon nästan medicineringsfri under en period.

I Druskininkai finns det många sådana utsökta gamla trähus från sekelskiftet.

Sedan återkommer symptomen i vanlig styrka.

Hennes reumatism har hittills inte hindrat henne från att utöva sitt jobb – hon är gymnasielärarinna i matematik i huvudstaden Vilnius, cirka tolv mil från kurorten.

Hon får en individuellt utformad diet här på sanatoriet, utan bröd eller kött.

Virginia tycker att det litauiska systemet för vård av reumatiker fungerar mycket bra. En till sådan 24 dagars vistelse på sanatoriet skulle hon som sagt behöva varje år, men det kan inte hjälpas. Försäkringskassan har så mycket pengar som den har.

Fords fabrik

Behandlingshuset på sanatoriet Egle påminner lite om Fords bilfabrik. Långa rader av kurgäster vandrar i lämmeltåg till och från anläggningen. Var och en har en remiss till sin behandling. Och det fungerar. Organisationen är väloljad, ända sedan sovjettiden.

Då fanns det ett dussintal sanatorier i Druskininkai med upp till 4–5 000 platser (själva orten har 20 000 invånare). Det kom folk från hela den

Under en sjukgymnasts ledning tränar Virginia Viniatiene rörlighet i lederna.

Försiktig styrketräning rekommenderas vid ledgångsreumatism.

Inpackningar i den mineralhaltiga leran lindrar betydligt Virginias Viniatienes reumatiska symptom.

forna Sovjetunionen hit och alla sanatorier var överfulla. Efter självständigheten halvkollapsade hela näringen. Utlänningarna uteblev och det litauiska försäkringssystemet kunde endast finansiera vistelser här i begränsad omfattning. Flera sanatorier fick stänga. Andra går på halvfart, särskilt utanför den kalla årstiden. Ett par sanatorier köptes upp av privata intressen, lyxrenoverades och satsar nu på utländska gäster.

Andra förblev statliga, än så länge. Som sanatoriet Egle, som är störst, med 1000 platser. Under sommaren brukar 800 platser vara fyllda. Snittbeläggningen för året är 550 personer.

– Skandinaver kommer inte hit till oss lika ofta som tyskar, polacker eller israeler, säger den medicinskt ansvarige på sanatoriet, doktor Arvydas Balcius. Men vi är beredda att ta emot dem.

– Normalt kommer utlänningar i organiserade grupper. Priset för dem är

26 dollar (270 kronor) på sommaren eller 23 dollar per dag (240 kronor) under övriga året. Det innefattar logi, kost och alla behandlingar.

När det gäller reumatiker så finns här egna läkare som tittar på patienten efter ankomsten (tidigare har förstås den remitterande läkaren har gjort det). Läkaren utformar sedan, i samråd med patienten, ett individuellt behandlingspaket. De mest frekventa diagnoserna som behandlas på Egle är ledartros, reumatoid artrit och Bechterew.

Leninstatyer

Fritiden i Druskininkai kan med fördel fyllas med en rad aktiviteter. Till de mest populära hör båtutflykt på floden Nemunas. Den kulturintresserade kan besöka museer och konstgallerier här i staden. Det finns flera sjöar i och runt Druskininkai, med badställen.

Bara en halv mil från kurorten ligger en av Litauens största turist-

attraktioner – Gruto Parkas. Ägaren till parken har köpt upp alla bastanta kommunistiska statyer från hela landet (för spottstyver, de skulle ju ändå rivas och slängas efter självständigheten) och arrangerat dem vackert i en park. All tillhörande information om dessa litauiska och ryska sovjetiska hjältar finns att bese. Har man aldrig sett 5–8 meters höga statyer av Lenin eller Stalin, så kan man ta sig dit och se rätt många sådana.

Ett litet skansen med djur, en lekplats för barn och en utmärkt restaurang kompletterar statyutställningen.

Det är den varma årstiden som är bäst för besök i något av stadens sanatorier. Under den kalla årstiden är det lite trist och dött i Druskininkai. Pollenallergiker bör undvika april, då tallarna i skogen blommar.

Text och foto: Tadeusz Rawa

Adresser och priser

Av ortens sju sanatorier är fyra hyfsat rustade för att ta emot svenskar och övriga nordbor – när det gäller standarden på boende, maten och kurbehandlingar – Lietuva, Dainava, Egle och Draugyste. Där kan man kommunicera på engelska och tyska, både vid initiala kontakter (fax eller e-mail) och sedan under vistelsen.

Ett gott och prisvärt alternativ kan vara rehabiliteringsavdelningen på stadens sjukhus som fungerar som ett

litet sanatorium. Förutom kost, logi och de sedvanliga kurbehandlingarna ingår alla eventuella undersökningar och konsultationer hos sjukhusets specialister i priset.

Sanatorierna Nemunas, Surutis och Vilnius är lite billigare men där krävs kunskaper i antingen litauiska eller ryska eller polska för att få utdelning av vistelsen.

Samtliga sanatorierna välkomnar gäster med olika reumatiska sjukdomar.

I samtliga priser ingår boende, oftast i dubbelrum, med fullpension samt cirka 3–5 olika behandlingar i ett individuellt skraddarsytt paket. Priserna varierar beroende på rumstandard, om det är hög (sommar) eller lågsäsong och om gästen kommer individuellt eller i organiserad grupp (billigare).

Sanatorium Egle

Pris: 200–300 kr per dag

Egles 11

4690 Druskininkai, Litauen

Tel: 00370 33 60220

Fax: 00370 33 60328

e-mail: sanatorija.egle@is.lt

www.druskonis.lt/sanatorijos/egle/

Centrum Dainava

Pris: 180–250 kr per dag

Maironio 12

4690 Druskininkai, Litauen

Tel: 00370 3353504

Tel/fax: 00370 33 54025

e-mail: dainava@is.lt

www.druskonis.lt/dainava/

Sanatorium Draugyste

Pris: 200–300 kr per dag

V. Kudirkos 7

4690 Druskininkai, Litauen

Tel: 00370 33 52378, 53132

Fax: 00370 33 53118

e-mail: sandraugyste@is.lt

www.is.lt/draugyste/

Sanatorium Lietuva

Pris: 200–400 kr per dag

V. Kudirkos 45

4690 Druskininkai, Litauen

Tel: 00370 33 52414, 52833

Fax: 00370 33 55490

e-mail: sanatorija.lietuva@is.lt

www.druskonis.lt/sanatorijos/lietuva/

Druskininkai Hospital

Pris: 150 kr per dag

Rehabilitation Department

Sveikatos 30

4690 Druskininkai, Litauen

Fax: 00370 33 45840

Sanatorium Nemunas

Pris: 150–300 kr per dag

T. Kosciuskos 6

4690 Druskininkai, Litauen

Tel: 00370 33 51660, 51664

Fax: 00370 33 51085

e-mail: nemunas@vija.lt

www.druskonis.lt/sanatorijos/nemunas/

Sanatorium Surutis

Pris: 160–200 kr per dag

Taikos 10

490 Druskininkai, Litauen

Tel: 00370 33 53335, 51210

Fax: 00370 33 52046

Sanatorium Vilnius

Pris: 160–200 kr per dag

K. Dineikos 1

4690 Druskininkai, Litauen

Tel: 00370 33 51529, 5381

Fax: 00370 33 52046

e-mail:

vilniaus_sanatorija@post.omnitelnet

Anrik kurort

Kurorttraditionerna i Druskininkai (namnet kommer från ordet "druska" – vilket på litauiska betyder salt) går tillbaka till slutet av 1700-talet. Det mineralhaltiga vattnet hade varit använt av den lokala befolkningen till att bota sjukdomar långt innan dess. På 1800-talet blomstrade kurorten. Om detta vittnar stadens "gamla stan" med utsökta trähus.

På den tiden var det förstås bara socie-

teten som åkte hit för att dricka brunn.

En av Sovjettidens få välsignelser var att nu skulle alla, oavsett inkomst, få dricka brunn. Nya, stora sanatorier byggdes, inte alltid med den bästa arkitekturen. På 70- och 80-talet fylldes de 13 sanatorierna med upp till 5–6000 kurgäster från hela forna Sovjet.

Litauens frigörelse från Sovjet och demokratiseringen innebar en stor kris för Druskininkai. Ryssarna uteblev -

det sägs att de fattiga ryssarna inte har råd att komma hit (behöver dessutom visum numera) medan de nyrika hellre åker till Spanien, Cypern eller Florida. Den största enskilda utländska gruppen är polacker, samt israeler, som ju så gott som alltid är f d ryska judar.

Gäster från övriga Europa kommer också, oftast i grupper. Från Norden är det än så länge mest sporadiska besök, med visst undantag för Finland.